

[Damsgaard.]

leve højt — og en del af det, man har brugt for meget, har man trods alt lånt. Endelig føjede jeg til, at der også var andre veje at gå end selve lånevejen; jeg tror, at denne regering har vilje til også at gå disse veje.

Hermed sluttede forhandlingen.

Lovforslagets overgang til anden behandling vedtoges uden afstemning.

Formanden: Efter de faldne udtalelser foreslår jeg, at lovforslaget henvises til finansudvalget. Hvis ingen gør indsigelse mod dette forslag, betragter jeg det som vedtaget. (Ophold). Det er vedtaget.

Den næste sag på dagsordenen var:

Første behandling af forslag til lov om vandforsyning.

(Lovforslaget (nr. 51) findes i tillæg A. sp. 1025, fremsættelsen i tidenden sp. 403).

Lovforslaget sættes til forhandling.

Ove Hansen: Jeg tror, at det forslag til lov om vandforsyning, vi her skal behandle, vil blive modtaget med tilfredshed rundt om i landets kommuner. Vi har i årevis savnet lovgivning om vandindvindingsret og oppumpningsret. Jeg tror, vi bør have en lov, der er i pagt med tiden, og det er også tilsigtet med lovforslaget her. Vi har en lov om vandforsyning fra 1926, og på visse områder har vi skullet helt tilbage til det forrige århundrede. Derfor tror jeg, at det er nødvendigt, at vi nu får en moderne vandforsyningslov, som kommunerne kan leve med og disponere efter.

Vi må erkende, at forbruget af vand efterhånden er steget meget stærkt. Jeg tror, at man i forrige århundrede var oppe på 10-20 l pr. døgn pr. indbygger, og i dag ligger det i mange kommuner på mellem 240 og 250 l pr. døgn pr. indbygger; det er naturligvis de sanitære forhold, erhvervene og industrien, der stiller disse store krav. Men vandet skal skaffes, det er en kommunal opgave i langt de fleste tilfælde, og derfor må vi have en lovgivning, der giver kommunerne mulighed derfor.

Ikke mindst her i Københavnsegnen har vi haft et meget stort problem. De københavnske omegnskommuner har oppumpningsret, men kun i begrænset omfang kan de forsyne deres beboere med vand; derfor har de måttet købe fra Københavns vandforsyning, og det er klart, at det ikke altid har været lige behagelige forhandlinger, der har været herom. Jeg siger ikke dette for på nogen måde at sige noget nedsættende om Københavns vandforsyning. Men vi har ofte ønsket, at det var et interkommunalt anliggende. Imidlertid har man måttet vente på en lovgivning, før vi kunne få taget endelig stilling til problemet, og nu kommer den så.

Der er også i større byer her i Københavnsegnen et meget stort problem, fordi grundvandet ikke findes i samme omfang som tidligere, for på grund af Københavns og Københavnsegnens tæppebelagte veje, tæppebelagte gårdspladser m. v. sendes det værdifulde regnvand ned i kloakledningerne i stedet for at gå i jorden.

Det er klart, at vandforsyningsloven hører under indenrigsministeren, men desuden får man forskellige organer, der skal tage stilling til vandindvindingsrettighederne og oppumpningsretten; og jeg ser, at man vil have et vandforsyningsråd, landvæsensretter og landvæsenkommissioner. Jeg tror, at det, man foreslår her, er rigtigt; det er noget, man kan regne med vil være til gavn for hele vandforsyningsproblemet. Kommunalbestyrelserne får også en mere fremtrædende rolle, end de hidtil har haft. Jeg forstår af lovforslaget, at de i visse tilfælde kan tildele vandindvindingsrettigheder, når det drejer sig om vand i begrænset omfang, og det kan jeg fuldt ud tiltræde.

Jeg ser også, at sundhedskommissionerne får en ret god indflydelse, og det er da også nærliggende, for det er jo et meget stort problem, hvordan vandets tilstand er. Man beder nu sundhedsmyndighederne om meget nøje med mellemrum at undersøge vandet, analysere det m. v.

Der bliver også en pligt for kommunerne til at sørge for vandforsyning; det kan naturligvis både ske via private og offentlige vandværker; det sidste er vel nok efter min mening at foretrække. Efterhånden som den nye kommunestruktur bliver ført ud i livet, tror jeg, at de mange små private vand-

[Ove Hansen.]

værker vil blive overtaget af offentlige vandværker. Det synes jeg også er det rigtigste, når kommunerne får pligt til at sørge for vandforsyningen rundt omkring.

Der er en paragraf, jeg gerne lige vil pege på; jeg synes, den er meget vidtrækkende, men jeg deler de synspunkter, der er nedfældet i den. Det er § 40, der handler om sivebrønde og samlebrønde, som man nu kun kan få lov til at anvende og aflede spildevand fra til undergrunden ved særlig tilladelse. Det lægger jeg vægt på, for i mange kommuner, ikke mindst hvor der er sommerhusbebyggelse, ved vi, at det er et meget stort problem. Hvis grundvandet anvendes, eller der foretages oppumpning fra egnen deromkring, er det helt urimeligt, som man ofte har ledet spildevandet ud i jorden. Jeg anser altså denne bestemmelse for meget værdifuld. Men jeg vil tilføje, at den naturligvis skaber kommunale problemer. Det vil koste penge at efterleve den, men det er simpelt hen en nødvendighed. I det hele taget er der mange problemer omkring forurening af jorden og grundvandet; her tænker jeg på de olietanke, der nedlægges i stort omfang rundt omkring i forbindelse med boligbebyggelser. Jeg ved, at dette omfattes af en anden lovgivning; men alligevel er det vel rigtigst at have det i tankerne her, når talen er om grundvandet, tilsynet med og undersøgelsen af vandets kvalitet.

Jeg ser, at man nu får en særlig bestemmelse om forholdet mellem et vandværk og dets forbrugere. Det har ikke altid været klarlagt, men det bliver det nu. Vi har naturligvis løst det rundt omkring i kraft af regulativer, men nu bliver der skabt, håber jeg, mere faste rammer for dette, og det kan mit parti kun være tilfreds med.

Jeg er klar over, at der er mange tekniske problemer i dette lovforslag. Jeg kan ikke overse dem alle sammen, men jeg håber, vi nu får et udvalgsarbejde, hvor vi kan se på dem. Jeg vil dog gerne tilføje, at lovforslaget her i stor udstrækning bygger på kommissionsbetænkninger; jeg har set disse betænkninger og beundret det arbejde, kommissionerne har gjort. Vi har her fået meget værdifuldt materiale, som lover godt for den lovgivning, vi nu er i lag med at etablere. I tilslutning hertil kommer et par af land-

brugsministerens lovforslag, som vi skal behandle i morgen, og som har en vis parallelitet med dette lovforslag.

Jeg vil gerne med disse ord sige, at mit parti er positivt stemt over for lovforslaget; vi vil gerne være med til i udvalgsarbejdet at nå til en løsning, som vi anser for at være værdifuld og til meget stor gavn for landets kommuner.

Stæhr Johansen: På samme måde som hr. Ove Hansen kan jeg på mit partis vegne udtrykke tilfredshed med, at dette lovforslag er blevet fremsat. Det drejer sig jo om et område, som er livsvigtigt for den danske befolkning, og med det store vandforbrug er det klart, at der særlig i de store byer har været nogle problemer, som det har været vanskeligt at overvinde under den nuværende lovgivning, der stammer helt tilbage fra 1926.

Derfor var det vel også, indenrigsministeriet i 1956 nedsatte en kommission, der skulle gennemgå alle de problemer, der i årenes løb var opstået. Denne kommission, der var meget alsidigt sammensat med repræsentanter både for vandforsyningsinteresser og teknisk-geologiske interesser, kommunalpolitiske, sundhedsmæssige og juridiske interesser, havde på grund af denne sammensætning mulighed for at fremkomme med en betænkning, der helt havde gennemarbejdet problemerne. Jeg synes, man har lov til at konstatere, at den betænkning, som blev færdig i 1961, gav en virkelig gennemgang af problemerne, som de forelå. Desuden skete der det, at Akademiet for de tekniske Videnskaber i 1963 kom med en betænkning, som kaldtes for „Vand“, og hvori der også var en række relevante betragtninger.

Jeg har forstået, at det lovforslag, der nu foreligger, er et resultat af de to betænkninger. Men lovforslaget er ført lidt længere frem, end betænkningen af 1961 var, på grundlag af de erfaringer, som man har høstet i den tid, der er gået, og det betragter jeg som en meget stor fordel.

Jeg vil gerne understrege, at når man ser på den måde, hvorpå vandindvindingsrettighederne gives i Danmark, finder man, at dette allerede tidligere er decentraliseret, og borgernes rettigheder gennem landvæsenkommissionen er da også bibeholdt i det

[Stæhr Johansen.]

nuværende lovforslag. Det vil jeg gerne udtrykke tilfredshed med, for det er jo netop det, der adskiller den danske lovgivning fra en del udenlandsk lovgivning, hvor statsadministrationen alene træffer bestemmelsen. Her lægger man det ud til en uvildig kommission, og det er som sagt efter min opfattelse noget, man må hilse med stor tilfredshed.

Lovforslaget giver videre mulighed for tilbagekaldelse af tidligere tilladelse til privat vandforsyning mod, at kommunen påtager sig at levere vand til de ejendomme, der er blevet forsynet fra vedkommende private anlæg, ligesom der gives mulighed for at forpligte en kommune til at levere vand til andre kommuner.

Lovforslaget indeholder også en nydannelse i § 8, hvorefter der oprettes et vandforsyningsråd af rådgivende karakter, for hvilket man kan forelægge de tekniske problemer. Det synes jeg også er en rigtig foranstaltning, men jeg mener, at man i udvalget må drøfte arbejdsformen i rådet, for somme tider opstår der akutte vanskeligheder på vandforsyningens område, hvor en hurtig afgørelse må træffes, og det nye råd skulle nødig medvirke til, at muligheden for hurtige afgørelser blev formindsket i forhold til den nuværende lovgivning.

Jeg vil også gerne have lov til at fremdrage § 16, hvor man har det nye, at landvassenskommissionen skal forhandle med byudviklingsudvalg og fredningsplanudvalg, som skal indvarsles til møderne. Det synes jeg i og for sig er en god bestemmelse, ikke mindst i de byområder, hvor der finder en stor udvikling sted. Men der er et spørgsmål, som man måske kan tage op i udvalget, nemlig spørgsmålet om at udsætte sagen i 6 måneder med henblik på overvejelser. Også dette kan være medvirkende til at forsinke sagen; det er i virkeligheden helt afhængigt af, hvorledes det organiseres. Men det er noget, som udpræget egner sig for drøftelse i udvalget. Man kan også her drøfte, om det kun skal være disse to udvalg, byudviklingsudvalg og fredningsplanudvalg, som, hvis jeg har forstået lovforslaget rigtigt, har en vis udsættelsesret. Jeg mener f. eks., at sundhedsmyndighederne, som må være meget interesseret i disse spørgsmål, skulle have den samme ret, og

eventuelt også sagens parter. Der kan være visse problemer her, som jeg synes egner sig til at drøftes i udvalget.

Lovforslaget er efter min opfattelse teknisk set ganske udmærket. At der kan være visse enkeltheder, man må drøfte, siger sig selv. Ved et så teknisk lovforslag er det i virkeligheden på mange områder ligefrem en nødvendighed, at man har en meget dybtgående udvalgsgennemgang af de enkelte paragraffer. Men jeg kan sige på mit partis vegne, at vi ser meget velvilligt på det og er villige til at gennemføre det om trent i den skikkelse, det foreligger i, naturligvis efter en meget grundig udvalgsbehandling.

Enggaard: Det lovforslag, vi har til behandling i dag, er jo tænkt at skulle afløse loven af 1926, og man må nok sige, at det er på tide. Der er en lang række forudsætninger, som har ændret sig i den mellemliggende periode.

De skiftende indenrigsministre siden 1961 har haft en diger kommissionsbetænkning liggende, uden at man dog før nu sidste efterår har fremsat lovforslag i overensstemmelse med den. I mellemtiden er problemerne nok blevet større, hvilket bl. a. debatten om hovedstadsområdets vandindvinding for nylig ganske klart har vist. Det er på visse områder sprængfarlige emner, der tages op; men det er nødvendigt, at vi tager dem op og finder en løsning. Det er dog også nødvendigt, at folketetinget giver sig god tid til meget grundigt at gennemgå alle de mange problemer, der er forbundet med vandforsyningen.

Grundlaget for arbejdet med dette lovforslag er dels de bemærkninger, som indenrigsministeren har skrevet, dels betænkningen fra 1961, som vel desværre i dag må siges at være kommet nogle år på afstand af den nuværende situation.

Der er nogle ting i lovforslaget, som vi fra venstres side gerne vil have lov at drøfte nærmere i det udvalg, vi håber bliver nedsat. Det drejer sig bl. a. om karakteren af de beføjelser, som tillægges indenrigsministeren i henhold til § 7. Det drejer sig om nedsættelsen af vandforsyningsrådet som nævnt i § 8, og som man skønner vil koste 100.000 kr. om året.

Vi finder endvidere, at det vil være

[Enggaard.]

rigtigt, om man nærmere drøfter bestemmelserne om kommunal vandindvindings-tilladelse til vanding af afgrøder med indtil 2.000 m³ årligt for måske at finde en mere rimelig regel. Sagen er jo den, at det nævnte tal, 2.000 m³ pr. år, svarer til den vandmængde, som er nødvendig til vanding af 3 ha lerjord eller 2 ha sandjord, og det må nok siges, at en sådan regel mange steder kan forekomme urimeligt begrænsende. Mange steder vil vandindvindingsmulighederne være sådan, at man kan give kommunerne mulighed for uden at gå til andre organer at tillade en betydelig større vandindvinding til disse formål. Men som sagt: disse ting egner sig til drøftelse i udvalget.

De største problemer i forbindelse med vandindvindingen er vel nok hovedstadsområdet vandforsyning. Vi ved det fra de senere års debat om bl. a. vandindvindingen fra Haraldsted og Gyrstinge søer ved Ringsted. Selv om det er meget vigtigt, at man beskytter drikkevandet mod forurening, tror jeg, det er muligt at finde en løsning, som på samme tid kan accepteres af fredningsmyndighederne og egnens beboere, som jo har en gammel ret til adgang til bredderne, fiskeri, badning osv., og forenes med et rimeligt hensyn til vandindvindings behov. Den hårde strid, der har været her i landet om disse problemer, kan undre lidt på baggrund af, at det i andre lande, f. eks. i England, har været muligt at have vandindvinding fra søerne samtidig med, at disse søer i stigende omfang er gjort til rekreative områder for befolkningen. Man kan spørge, om fejlen på dette område ikke ligger deri, at det her er en enkelt bys vandværker, som har fået retten til indvinding, og at man mangler et fælles organ for en region til at varetage disse ømtålige problemer, om ikke modsætningerne på den måde er skærpet unødvendig meget. Man kan også spørge, om en landvæsenskommission altid er det bedst egnede organ til at løse de betydelige modsætninger, som må opstå mellem en egns befolkning, der må aflevere herlighedsværdier til fordel for en storby, der ligger længere og længere borte fra kilderne.

Lovforslaget giver visse beføjelser til

indenrigsministeren, som kan forelægge folketinget lovforslag om vilkårene, hvor flere kommuner skal samarbejde med vandindvindingen. Man kan ikke se væk fra, at en lovgivning kan være vejen frem for hovedstadsområdet, og at et større fællesskab ad den vej må etableres. I dag er situationen den, at en række omegnskommuner, hvor København gennem mange år har oppumpet store mængder vand, nu til deres egen udbygning må købe drikkevand fra København til en pris, som er meget højere end den, der betales i København. Socialdemokratiets ordfører, hr. Ove Hansen, var inde på dette problem, og jeg er enig med ham i, at det virkelig er et problem, som giver anledning til megen eftertanke og giver store overvejelser i omegnskommunerne. Årsagen til problemet ligger naturligvis i, at nye forbrugere i omegnen i dag må betale marginalomkostningen for at indvinde mere vand langt borte på Sjælland; men det er også forståeligt, at der hersker en hel del utilfredshed med disse forhold, som udvikler sig i en grel retning. Alternativet til det nuværende system må imidlertid være, at kommunerne i fællesskab driver alle anlæg, og at man så til gengæld godtgør Københavns kommune en del af de investeringer, den har foretaget til fordel for andre. Heller ikke dette er enkelt, og det er forbundet med meget store økonomiske problemer; men jeg synes ikke, det vil være rigtigt, om folketingsudvalget viger tilbage for at undersøge disse problemer og prøver at finde en løsning.

Der må også findes en løsning af alle vandindvindingsproblemerne i lyset af den nye kommunestruktur, som man jo ikke kendte så meget til i 1961, da den tilgrundliggende betænkning blev skrevet. Den nuværende lov har været gældende i 42 år, og da den nye lov også gerne skulle have en meget lang levetid — omend måske knap så lang, som den tidligere lov har haft det — tror jeg, det vil være væsentligt, at alle folketingets partier går til udvalgsarbejdet om dette lovforslag med vilje til at prøve at gøre et virkelig grundigt udvalgsarbejde, som så til gengæld desværre næppe kan blive så kortvarigt, som det måske kunne være ønskeligt af hensyn til problemernes presserende natur.

Nordqvist: Det foreliggende lovforslag, der jo indeholder adskillige nydannelser, er, som det allerede er bemærket, i vidt omfang en kodificering af den betænkning, som den af indenrigsministeren i 1956 nedsatte kommission afgav i 1961. Anledningen til nedsættelsen af denne kommission var de store problemer med vandforsyningen til den stedse stigende befolkning, som ikke kan løses effektivt med den nugældende lovgivning, loven om vandforsyningsanlæg af 1926, samt andre spredte lovbestemmelser.

Det er åbenbart indlysende, at befolkningens kraftigt stigende vækst, den øgede velstand med yderligere krav til hygiejne m. m. samt en eksplosionsagtig forøgelse af antallet af sommerhuse i forbindelse med industriens kolossale vandbehov nødvendiggør en ajourføring af gældende retsregler. Det er også rimeligt, at problemerne vedrørende vandforsyningen sættes i relation til den planlægning, der i øvrigt tilstræbes for såvel små som store administrative enheder. Jeg finder, at det foreliggende lovforslag tilgodeser disse vægtige hensyn, og allerede af denne grund kan jeg tilsige mit partis positive medvirken til arbejdet med lovforslaget, som vi anser for særdeles vigtigt.

Da lovforslaget er så betydningsfuldt og samtidig i vidt omfang ændrer gældende ret, skal jeg henstille, at det gøres til genstand for en grundig udvalgsbehandling. Jeg kan tiltræde det meste af det, tidligere ordførere har sagt vedrørende enkelte af dets bestemmelser, og her ved første behandling skal jeg indskrænke mig til enkelte mere principielle betragtninger.

Lovforslaget henlægger som hidtil afgørelsen af de under loven omfattede forhold om vandindvindingsret m. m. til landvæsenskommissionerne, hvis afgørelser kan indankes for en overlandvæsenskommission. Under hensyn til udviklingen henimod større kommunale enheder og til, at knaphed på drikkevand formentlig over en kort årrække vil føre til nedlæggelse af en del mindre vandværker, mener jeg, man alvorligt bør overveje en ordning som den svenske med egentlige vanddomstole, hvilket måske er særlig velgrundet, såfremt det i § 8 nævnte vandforsyningsråd bliver en realitet. Jeg føler mig i øvrigt ikke over-

bevist af lovforslagets bemærkninger om betimeligheden af dette vandforsyningsråd, der nok kan fungere som konsulent for f. eks. kommuner, men ikke for større industrivirksomheder, der påtænker en udflytning til provinsen.

Af lovforslagets § 17 fremgår, at lovgiveren forudser, at et andragende om vandindvinding, der er teknisk hensigtsmæssigt og økonomisk rimeligt også ud fra en samfundsmæssig betragtning, kan komme i strid med andre særdeles betydelige samfundsmæssige hensyn, og det foreslås, at indenrigsministeren kan bestemme, om han vil søge sådanne interessekonflikter løst ved lov. Ministeren kan, i hvert fald hvis han resolverer, at konflikten ikke skal forelægges folketetinget, herved komme til at træffe afgørelser uden for sit sagsområde, hvad jeg finder betænkeligt.

Af bestemmelsen fremgår videre, at landvæsensretten i så fald træffer afgørelse i sager, som forudsættes helt ekstraordinære, og det er måske for tungt et ansvar at lægge på disse retter.

§ 26 hjemler ret for en kommunalbestyrelse til at indbringe spørgsmålet om tilbagekaldelse af bestående tilladelse til private vandværker for landvæsensretten. Af bemærkningerne til lovforslaget kan udledes, at det hertil er tilstrækkeligt, at f. eks. sundhedskommissionen ønsker en kommunal vandforsyning, jfr. § 25, stk. 2, og paragraffen finder jeg derfor alt for vidtgående. Med denne bestemmelse kan man hurtigt kvæle alle private vandværker. Efter dansk ret er erstatning uden for kontraktforhold et lidt udflydende begreb, og da jeg i øvrigt mener, at offentlige myndigheder er særdeles karrige ved fastsættelsen af erstatninger, kunne jeg ønske, at erstatningsbestemmelserne for sækning af grundvandstanden m. m. strammes væsentligt.

Lovforslaget vedrører især grundvand, men berører dog også i en enkelt paragraf vand fra vandløb. Om der i nærværende lovforslag eller i vandløbsloven er hjemmel til, at store kommuner henter overfladevand f. eks. i Gyrstinge Sø, kan jeg ikke se, og er det ikke tilfældet, må sådanne praktiske muligheder inddrages under loven, især da udnyttelsen af overfladevand vil blive mere og mere aktuel.

[Nordqvist.]

Måske burde man også i udvalgsbehandlingen inddrage problemerne omkring industriens spildevand; det er jo kolossale vandmængder, der dér går til spildevand.

§ 55 genindfører for kommunale værker den udpantningsadgang for vandafgift m.m., der fejlagtigt blev ophævet ved loven af 1926. Samme ret tillægges imidlertid ikke private vandværker. Problemet må drages frem, da vandværkers ret til at afbryde for vandtilførslen ved manglende betaling nok er noget tvivlsom.

Lovforslaget har nær sammenhæng med vandløbsloven, hvilket rejser spørgsmålet om at overføre visse bestemmelser i vandløbsloven til det foreliggende lovforslag og muligvis endvidere overveje at lade begge love henhøre under samme ministerium.

Det er vigtigt, at der nu vedtages en lov om vandforsyning, og det foreliggende forslag er efter mit partis mening et fortrinligt grundlag for det kommende udvalgsarbejde, som vi vil deltage i med megen interesse.

Krog Hansen: I en tid, hvor man diskuterer forhøjelser af moms, om forsvarsforliget skal brydes eller ej og andet politisk, brændstof, er der vel ikke mange, der tænker på en revision af loven om vandforsyning. Ikke desto mindre vil jeg påstå, at det meget snart vil gå op for de fleste, at dette er et meget vigtigt lovforslag, og at en forsinkelse kan få alvorlige følger for hele det danske samfund. Vandforsyningen i Danmark bygger på mange områder på love og forordninger, der er over 100 år gamle, og selv om man må udtrykke anerkendelse af den forudseenhed, som dengang er lagt for dagen af vore forfædre, er situationen i dag i vores industrisamfund med begyndende vandmangel trods alt noget anderledes.

Med sine 73 paragraffer er det foreliggende lovforslag så omfattende, at det desværre nok vil kræve et langt udvalgsarbejde. Når jeg siger desværre, er det, fordi jeg meget gerne så, at det foreliggende med

visse ændringer var blevet til lov. Lovforslaget er yderligere et af de eksempler, vi har på, at en revision af én lov river mere med sig. Man kan sige, at en ny vandforsyningslov ikke har meget mening, uden at der sker revision af vandløbsloven og loven om landvæsenstretter. Man må derfor håbe, at disse lovforslag, som jo er fremsat, også vil få en hurtig behandling her i tinget, sagligheden taget i betragtning.

Men må jeg komme med nogle enkelte principielle bemærkninger om selve vandforsyningslovforslaget. Der nævnes muligheden af en mellemkommunal pligt til at levere vand, såfremt der kan skaffes erstatningsvand. Hvad skal motiveringen være for at tilføje: såfremt der kan skaffes erstatningsvand? Det kan vel ikke være rigtigt, at man hylder princippet om, at den, der kommer først til mølle, først får malet. Det kan være en udmærket læresætning i mange af de daglige forhold, men jeg tror ikke, den er relevant i det her nævnte eksempel. Det må da være en klar regel, at det danske folk ligeligt deler det vand, der til enhver tid er til rådighed, og at det ikke kan være sådan — som man ser eksempler på i dag — at en udbygget kommune har rigeligt med vand på grund af, at den har påbegyndt en vandindvinding for mange år siden, mens en kommune, der er under udvikling, ikke kan skaffe det nødvendige vand. Jeg vil altså ikke finde det rimeligt, at en ældre kommune kun har leveringspligt, såfremt der kan skaffes erstatningsvand, men mener, at befolkningen i det pågældende område simpelt hen deler det vand, der er til rådighed.

Det leder faktisk tanken hen på det spørgsmål, om det ikke ville være rimeligt med et planlægningsråd for hele landet, København iberegnet, et planlægningsråd, som sideløbende med anden planlægning undersøger, hvor der egentlig findes vand, hvor det ville være rimeligt at placere vandværker, hvor meget vand der egentlig er til rådighed, ja, i det hele taget begynder en undersøgelse og en forskning på hele dette

[Krog Hansen.]

felt. Dette råd skulle altså ikke vente på, at der kommer ansøgninger om vandindvindingsret i en tilfældig rækkefølge, men bestemme rækkefølgen ud fra de prognoser, det finder frem til i samarbejde med andre planlæggende myndigheder. Det er tænkeligt, at der mod disse tanker vil komme indvendinger, som går ud på, at når kommuneinddelingen er tilendebragt, vil hele dette problem meget nemmere kunne løses, og det er da rigtigt, at det vil være et kolossalt fremskridt; men er det nok? Det er spørgsmålet, og det ved vi måske, når vi har haft et udvalgsarbejde, hvor vi har haft lejlighed til at kulegrave disse problemer.

En anden ting, som jo også er særdeles aktuell i den standende diskussion om økonomi, er kommunernes mulighed for at bygge disse vandværker. Der tales i lovforslaget om, at en vandindvindingsret kan inddrages, såfremt den ikke bliver brugt inden for et bestemt åremål. Det er vel ikke ukendt for nogen, at de fleste kommuner er ude i store økonomiske vanskeligheder, og de bliver sikkert ikke mindre foreløbig. På baggrund af en sådan viden kan det ikke være rigtigt at inddrage en tilladelse, såfremt det skyldes økonomien, at man ikke er gået i gang. Der må efter min mening indføres en ventil, således at økonomiske vanskeligheder ikke kan medføre, at hele ansøgningsapparatet — som jo ikke er helt lille — igen skal sættes i sving; det kræver yderligere administration, og administration koster penge. Her må jeg lige indføre, at får vi den overplanlægning, som tidligere er nævnt, er det selvfølgelig unødvendigt med en sådan ventil, for så må man gå ud fra, at planlæggerne har fundet den rigtige placering for disse vandindvindingsanlæg, og så kan man vel dårligt tænke sig, at det bliver placeret et andet sted på grund af, at der kommer en lille forsinkelse.

Ja, som det fremgår, er det ikke mange kritiske bemærkninger, jeg har om det fremsatte forslag. Jeg er enig med de andre ordførere, som har været inde på, at det for så vidt teknisk er i orden på de fleste områder, men det vil måske vise sig, at de ting, jeg her har nævnt, bliver de ømme punkter, som det bliver lidt svært at få igennem i udvalget.

Må jeg slutte med — ud over at udtrykke

min tilfredshed med, at der nu kommer et sæt af love, der ikke alene tager sigte på at skaffe vand, men også på at skaffe rent vand — at sige, at det glæder mig, at man i lovforslaget har taget højde for, at det kan blive nødvendigt at lovgive for mindre områder, f. eks. vandleverancer inden for en amtskommune, og at disse særtilfælde ikke vil blive behandlet egenhændigt af indenrigsministeren, men vil komme til behandling her i tinget.

Jeg kan altså tilsige mit partis positive medvirken til udvalgsarbejdet, og vi skal være med til at fremme det så meget som overhovedet muligt.

Hanne Reintoft: Planløshed har jo i det store og hele været ret betegnende for de regler om vandforsyning, der hidtil har fungeret, og VS kan støtte intentionen i det foreliggende lovforslag om at komme denne planløshed til livs. Vi er tilfreds med, at hovedsigtet i dette lovforslag er at skabe et bedre samarbejde mellem de interesserede parter i spørgsmålet om vandindvinde og en bedre planlægning, selv om vi ikke finder, at problemet er løst til fuldkommenhed. Der er stadig for mange forskellige instanser, selv om det er forsøgt afbødet ved et centralt rådgivende organ, vandforsyningsrådet, der skal være kommuner og andre behjælpelig med planlægning af fornøden vandforsyning.

Alligevel er vi i tvivl om, at dette råd magter at løse problemerne, hvor de presser mest på, nemlig i hastigt voksende bysamfund og de efterhånden store, nye sommerhusområder. Måske havde det været mere effektivt foruden det centrale råd at oprette regionale vandforsyningsråd med større kompetence til at tage afgørelse om vandindvindingsspørgsmål i området, så at myndighederne kunne skride ind, før tilstandene blev alt for kaotiske, hvilket jo nylig er set her på Sjælland og påpeget også af andre ordførere.

Det er udmærket, at det udvalg for planlægning af vandforsyningen, der omtales i § 7, kan foretage regionale undersøgelser, men folketingsudvalget bør nok overveje, om der ikke bør skabes mulighed for, at der kan udarbejdes en egentlig landsplan for vandforsyningen. Det meget store problem særlig i landområder og her især i sommer-

[Hanne Reintoft.]

husbebyggelser er de mange private brøndboringer og små vandværker, der ofte afgiver vand af utilstrækkelig kvalitet. Vi erkender, at man i denne lovgivning søger at råde bod på det ved at give kommunalbestyrelsen efter indstilling fra embedslæge eller sundhedskommission og kendelse fra landvæsensret mulighed for at stå i spidsen for en samling af den private vandindvinding. Forslaget er dog ret så løst formuleret, og uvilige eller mindre opmærksomme kommuner kan bare lade stå til. Vi må bestemt anbefale, at disse bestemmelser strammes betydeligt.

En vis god vilje, men manglende effektivitet kendetegner også lovforslagets kapitel V om vandforureningen. I betragtning af, hvor alvorligt dette problem er, tages der efter vor mening alt for let både på forsøgene på at komme forureningen til livs og på dens årsager; f. eks. undlader man at medtage det ret indviklede problem om de mange nedgravede olietanke og ikke ordentligt isolerede olietanke. Vi vil gerne pege på, at man næppe kan komme denne forurening til livs, hvis man ikke påbyder oprettelse af kloakeringsanlæg først og fremmest i ældre sommerhusbebyggelser, hvor det meget ofte er udeladt. Samtidig bør der f. eks. fastsættes regler for eftersyn og udskiftning af de allerede nedgravede olietanke, ligesom fremtidige installeringers form må tages op til overvejelse.

Denne lov vil kun blive effektiv sammenarbejdet med en klar og tydelig vandløbslov, men i håb både herom og om en betydelig stramning og forbedring af forslaget under udvalgsbehandlingen vil vi se med velvilje på, at problemerne søges løst.

Indenrigsministeren (Poul Sørensen): Jeg har den glæde at kunne takke samtlige ordførere for den venlighed, de har vist over for det fremsatte lovforslag. Jeg har noteret mig — og ministeriet har noteret sig — de synspunkter og råd, der er fremkommet her under sagens første behandling, og da jeg ved og har forstået, at lovforslaget må gennemdrøftes i et udvalgsarbejde, som bliver af et vist omfang, vil jeg gerne allerede nu tilsige indenrigsministeriets støtte, hvor man fra udvalgets side måtte ønske det.

Jeg skal ikke komme ind på enkeltheder

her ved første behandling. Jeg mener, at mange af de ting, der har været berørt her, er meget interessante og sikkert vil kunne danne baggrund for forhandlinger, måske også forbedringer, af det foreliggende lovforslag, ligesom vi selvfølgelig er ganske klar over, at spørgsmålene ikke kan ses isoleret, de må ses i en større sammenhæng, og ikke mindst må hele den nye kommunestruktur jo danne baggrund for de overvejelser, som det udvalg, der nu skal arbejde, må gøre sig.

Jeg takker for en venlig modtagelse her ved første behandling, og jeg gentager, at vi tilsiger selvfølgelig vor støtte til udvalgets fortsatte arbejde.

Hermed sluttede forhandlingen.

Lovforslagets overgang til anden behandling vedtoges uden afstemning.

Formanden: Efter de faldne udtalelser foreslår jeg, at lovforslaget henvises til et udvalg på 17 medlemmer. Hvis ingen gør indsigelse mod dette forslag, betragter jeg det som vedtaget. (Ophold). Det er vedtaget.

Den sidste sag på dagsordenen var:

Første behandling af forslag til lov om forskningsråd.

(Lovforslaget (nr. 53) findes i tillæg A. sp. 781, fremsættelsen i tidenden sp. 407).

Lovforslaget sættes til forhandling.

Orla Møller: Om sigtet med denne lovgivning, hvorefter der oprettes forskningsråd for 5 videnskabelige områder, kan der ikke herske tvivl. Det er præciseret overmåde klart i § 2, og lige så klart vil jeg gerne til en begyndelse fastslå, at mit parti er positivt indstillet over for en sådan lovgivning.

Vi kan erklære os enige i den målsætning for forskningsrådene, som jeg finder udtrykt i følgende 4 punkter: for det første at skabe fornødent overblik over forskningsfeltet, for det andet at søge koordineret de forskellige områder organisatorisk og arbejds-mæssigt og i nogen grad også bevil-